

Dandaranda

Ha valaki hülye, nem lehet gramofon. Ez az egyetlen valamire való mondat, amit életemben Cintulától hallottam. Pedig jár a pofája állandóan. A szemeit meg egymástól függetlenül tudja mozgatni, mint a kunyorodó farkú madagaszkári kaméleon, amelyik legyeket zabál. Cintula is egy nagy légykapó, egy fürgén ragadozó, intelligens velociraptor. Olajos bőrével, száraz, barna szemével végzi a dolgát. Alkatrész egy nagy csatáros gépezetben, és nem érdeklí ezen kívül semmi. Talán ezért megy mindenkinek az agyára. Állandóan dolgozik, aludni jár csak haza. Ha ő nem lenne, az egész vállalat becsukhatott volna rég. Hatszáz légy zümmög a vállalat kötelékében, hatszáz savanyú ábrázatú biztonsági őr. Megmondják nekik, mikor hová repüljenek, és meddig zümmögjenek a helyszínen. Cintula mindegyiket ismeri személyesen. Az az előnye, hogy igazából utálni sem lehet őt, annyira nem esik neheze az egész cirkusz. Ha valakivel tárgyalni kell egy kényes ügyben, vagy csak mert az illetőnek egyszerűen beomlott az agya, Cintulát küldik. Zolikám, kérlek szépen, ne baszakodjál, csak holnapra, és ígérem, ez az utolsó eset, csak holnapra, komolyan. Elvállalod? Nagyon szépen köszönöm, Zolikám, fél hatra ott vannak érted a fiúk és odavisznek, jó, de ez maradjon köztünk. Beszédterápiának is nevezhetnénk, amit csinál. Csak mondja, mondja, dárálja, mindig azt, amit az ember hallani akar. Megígér, megnyugtat, és megy tovább minden a régiben. Ha valahonnan kiesik egy őr, mert teszem azt, részegen ment be dolgozni, Cintula megmondja, kit küldjenek oda. Ha az illető nem akar, mert éppenséggel harminchat órája szolgál, Cintula odamegy, megbeszéli vele, aztán kering tovább a városban, ahogyan a cserebogarak a májusi lámpafénynél. Irtózatosan nagy fasz, de valahogy mindig eléri a célját. Nálam is.

A legjobb nők mindig azok, akik csak az ember agyában léteznek. Ezzel a koncepcióval próbálok alibit barkácsolni magamnak az utóbbi két nőtlen évre. A pénz kevés, így az egyetlen szerencsém, hogy van egy lakásom, s nem kell senkinek fizetnem azért, hogy a falai között tartózkodom. Egyszer Cintula meg is jegyezte, mekkora balfasz vagyok, hogy nem szállítom a legénylakásomba a kiéhezett nőalkalmazottakat talicskaszám, állítólag minden normális ember ezt csinálná. Ha ügyes vagy, utána még ki is takarítanak hálából – ezt

mondta. A többiek persze röhögtek, és ő is megrezgettette revült tokáját pár másodperc-re. Nem sejtették, hogy féltem azt a lakást az idegen nők tekintetétől. Hogy kérdezgetni kezdjenek: ez honnan van? Az honnan van? Kaptam. Tedd vissza. Nem ott volt. Vigyázz, leesik. Ha egy nő belép a férfi lakásába, egyből kombinálni kezd. Ezt ide tenném, azt amoda kéne, ez a fal itt felesleges, amaz ott nem logikus. Az ilyesmikhez nem volt kedvem.

Két éve enyém az örökségből a lakás, azóta nem akar változni semmi. Ülök a sztanovistyén (ahogy az őrhelyet errefelé nevezik), olvadó mimikával bambulok a monitorba, befészkelem magam a pixelek közé. Parkoló semmi, bejárat semmi, kerítés semmi, garázs semmi. Cseresznyebőr szemhéjam lassan félárbcra ereszkedik. Majd egyből felpattan – zörögnek az ablakon. Két viharkabáttá változott hajléktalan.

– Rászúrnátok a telefonomat egy töltőre? – érdeklődik az egyik, anorákja a huszonöt fok ellenére nyakig becipzárólva.

– Te, ide hallgass, nem félsz, hogy megfázol? – terelem el a szót.

– Én nem, ez így teljesen rendben van – tekint magán végig elégedetten.

– Na jó, akkor szevasztok – csapom be a tíz centi vastag, golyóálló üveglakot.

Hadonászik, bedörömböl, aztán amikor látja, hogy eszemben sincs reagálni, szelíden zümmögve a másik után gurul.

Puha és szőrös újságkihordó ébreszt, az ablak résén kinyújtott kezem begörbített hüvelykujjára akasztja a deres hasábokat. Elpakolom a párnát meg a pokrócot, megmosom az arcom, vizelek egyet, megfőzöm a kávé. Visszaülök a vezérlőpulthoz, az újságkötegről óvatosan lefejtem a zsinetet, és kiemelek egyet. Meglátogat minket az amerikai meg az orosz elnök. Mi a fene. Negyed hatra megjön a váltás, addig kivilágosodik.

2. Hideg térdekkel befeküdni reggel egy üres, nyikorgó ágyba, az unalmas és lehangoló – állapítom meg a buszon zötyögve. Elöttem van két nap, két idegesítően fehér papír, az egyik a hétfő, másik a kedd. Ködös fejjel próbálok kitalálni valamit a hét első felére. Semmi nem jut eszembe azon kívül, hogy a gébicsek a verébalkúak rendjébe tartoznak. Pedig ők inkább sólymok, hisz a röpképük is hasonlít, nem értem, miért nem a sólyomalakúakhoz vagy legalább a vágómadárfélékhez csapták őket annak idején. Egy kanyarban felszalad a busz a járdaszegélyre – beütöm a homlokom. Már csak öt megálló a leszállásig. Addig éppen kirázódnak a koponyám posványába elmerült éjszakai gondolatok. A rendszeres éjjeli szolgálat ugyanis elszívacsosítja az ember agyát, így reggelre benne maradnak a meg nem történt, csupán elképzelt események emlékei is, amelyek az ébrenlét és az alvás közti fázisban készültek. Ezt a szivacsot reggelente nem árt kicsavarni. Vagy elég, ha hagyjuk, hogy egy harmincperces utazás alatt kizötyögtesse őket a busz. Kivágódnak az ajtók, egyedüli utasként szállok le a virágcsokros toronyháznál. A nap még nincs fenn, de már világos van. Egyre nagyobb számban vánszorognak elő a buszra igyekvő alkalmazottak. Komótosan lépkedek a piros kapus bejárat felé – szembe mindenkinek. Szédülök is kicsit. A tizenkettes panelek irigyen pislognak rám, mint valami bebetonozott, emeletes békák. A lakásba lépve konstatalem, hogy semmit nem találok ki a következő két napra.

Remény azért van, mert a hét közepe a löketet is meghozza sokszor. Ilyenkor érzi az ember, na, most kell elkezdenni valamit, akár céltalanul is. Nincs felemelőbb érzés, mint amikor megszámloljuk a pénzünk, tudatosítjuk, hogy semmire sem elég, mégis elindulunk. Nekem most az kéne, hogy találjak egy nőt. Még mielőtt leépítem saját magam. Mielőtt vérdíjat tűznek ki a fejemre. Mielőtt örökre fogadok egy varrógépet. Vagy mielőtt beköltöznek a fülemba a szöcské. Kipróbáltam már néhány dolgot, viszont igencsak felkelle valamivel dobnom a filmet, amelynek a főszerepét játszom. Hiányoznak belőle a nők. Egyébként állítólag ők azok, akik egy mozdulattal véget vetnek a nyomorúságos hétfő reggeleknek. Bekapcsolják a vasalót, és nekiállnak egy szál bugyiban inget simítani. Ők a vi-

lágmindenség őrangyalai, ha ők egyszer kihalnak, a naprendszerben leáll a keringés, a bolygók lepottyannak, mint a karácsonyfadíszek. Hiába, a nők viszik előre a világot. Amint ezt beláttuk, máris van esélyünk a túlélésre. Na jó, azért a nők sem tudnak mindent, például állva pisilni (bár vannak köztük, akik állítólag igen), mint én szoktam munkából hazafelé menet, megállva a cérnagyár bokrokkal átnőtt kerítésénél. Pedig kibírnám hazáig, nincsenek prosztataproblémáim. A hétfőktől sem félek, ahogy a legtöbben. Emberek milliói görnyednek kávécsészéik fölé csipásan, undorító szürcsölés, hétfégi borosta, párologó pizsamaszag. A vasárnap esti konyha romjain végigkúszó reggeli cigarettafüst végképp elgolgatásítja a hét elejét. Ezt adta nekünk Amerika? Más, amikor az embert a kuttyája ébreszti, bár az is nyugati módszer. Közép-Európa ebből a szempontból sokkal többet kínál.

3. Nőt találni nagyvárosban a legkönnyebb. Legjobb hely az ismerkedésre a kocsmá, vagy valamilyen kulturális rendezvény, ahol mindenről el lehet beszélgetni, ismeretlenekkel is. Te is hallottad a sűgót? Nem érezted hamisnak az oboát a végén? Tudsz nekem tüzet adni? Így kezdeményezhető legkönnyebben beszélgetés. Nekem viszont olyan nő kell, aki nem jár ilyen helyekre, csak mondjuk, amellet, hogy rá lehet nézni, jól is főz. Készakarva nem mitizálok túl a keresett személyt, mégpedig azért, mert minék. Válogatni nem fogok, fő a nyugalom. Utcán sem fogok senkit leszólítani, mert az illetlenség. Bolti pénztárosnőknek sem fogok fárasztó célzásokat tenni, ahogyan a buszon sem kezdeményezek beszélgetést a mellettem rendszeresen helyet foglaló slampos diáklányokkal. Kitalálok, megkeresem, aztán az előírásoknak megfelelően előkészítem a terepet, és átveszem az árut, mint egy tengeren túlról érkező küldeményt. A céltudatosság egyébként ritka megbecsült vendége gondolatvilágomnak, igyekszem nem elherdálni a kínálkozó esélyt. Gyerekkoromban idegesített, ha ezt számon kérték rajtam. Már mint hogy nem küzdök semmiért, csak úgy múlatom az időt, ahogy a kertben a saláta. Nem akarok iskolába járni – jelentettem be apám elé állva meztelen felsőtesttel. Az öreg komolyan veszi az efféle bejelentéseket, feláll a kanapéról, az autóverseny elől, szintén ing nélkül, izzadságtól összetapadt mellszőrzetét dörzsölgeti és hümmög. Anyám olajos tekintettel bandzsít a tévé előtt futó szőnyeg mintái közé. „Semmit” – szolgáltatom a határozott választ apám „na és akkor mit akarsz fiam csinálni” kérdésére. Semmit. Az is valami, ha nem is sok, na mindegy – kezdi apám, majd elmondja, hogy ő nekem a legjobbat akarja, vagyis élete célja az lenne, hogy a gyerekének több jusson, mint öneki, amit ő nem csinálhatott, az nekem úgymond alpból legyen adott. Látom rajta, hogy az előbbi bejelentésem nem igazán illik bele a felvázolt koncepcióba. Kihív az udvarra és elmondja, rosszul bánt vele az anyja annak idején, Ferit, az öccsét jobban szerette, amitől ugye még nem kellene, hogy összedőljön egy kálomista templom sem, viszont szegény fatert a mámi sokszor bezárta a szobába, vagy a kamrába a gabonás zsákok közé. Még jó, hogy legalább a napraforgómaggal el tudott ropogni unalmában. Szóval nem igazán adott meg neki mindent, amit anya gyermekének adhat. Őt mindenesetre büszkeség tölti el, ugyanis valahogy ezek nélkül is sikerült elverekedni magát odáig, hogy most egy Volvo V70-es áll az udvar közepén. Úgyhogy legyen szíves, ne mondjak neki olyanokat tizenhét évesen, hogy nem akarok csinálni semmit. Nem ő tehet róla, de nálunk valami módon mindenkinek jutott egy-egy rossz élmény, ami a gabonával kapcsolatos. Egyik dédanyám majdnem ott veszett tizenhárom évesen egy magtárban. Unalmában piszkálgatta a magasra tornyozott árpát, aztán kiment, és becsukta az ajtót, mire a sok árpa lezúdult, csak úgy magától. Ilyen a gabona. Én már csak a szemet piszkálhattam unalmamban, mert azzal volt tele a pince. Nyitrabányai bar-

na diószen, vagy a másik, a nagy fekete mállós, amit nagyon nehéz lapátolni. Mit főzök neked, mit ennél? Mákos dandarandát? – szól ki a folyosóról vigyorogva az öregasszony a gabonapiszkálás után hatvan évvel. Savanyú kredencszag áradt felőle. Féltem ettől a szagtól. Nem akartam, hogy nekem is ilyen szagom legyen. Kirohantam az utcára, mire nekem rontott a szemközt lakó néni két keverék kutyája. Visszarohantam a kapuhoz, ahogy bírtam. Közben elestem és lehorzoltam a térdem. Otthon lenyaltam a kavicsshomokos vért – cukros kenyér íze volt.

4. Szendvicset csinállok magamból. Fejem a párnára, magamra takaró. A testem tummyedve őrzi repedező mozdulatlanságát, az agyam pedig – egy irányíthatatlanná vált mozigép – azt vetít szemhéjam eres vásznaira, amit akar. Nem harcolok ellene, hiszen a legtöbbször a sivatagban is a kő dönti el, mikor kit húz magához. Most mindenkit meg tudok érteni. Azokat is, akik nem főznek otthon, csak a városban, ablakból kinyújtott ennivalókkal tartják magukat életben. Ezt főleg azok csinálják, akik egyedül élnek. Minél több ideje van az embernek, annál kevésbé foglalkozik magával. Mi nek törje magát, ha nem lesz kinek megmutatnia? Sikerélményre tehát semmi esélye. Az pedig mindenkinek kell, nem lehet meglenni nélküle. A sikerélmény valójában egy hüllő, amely az emberek puha részeivel táplálkozik. Nyáron összevissza kúszik köztünk láthatatlanul, télen pedig befurakodik a kémények odvaiba, mert ott meleg van, és békén hagyják. Kéken izzó járomcsontok matematikai eleganciája – ez volt a legutóbbi sikerélményem. Útbaigazítást kért tőlem az éjjel egy mongol turistalány, de lehet, hogy egy pofonnal többre ment volna. Mutattam neki, hogy ebbe az irányba folytasd, de vigyázz, ne hogy túlmenj, mert a belváros kicsi. Otthon kaptam csak észbe, jobb lett volna vele menni, hátha becsempész a lakosztályába, és rendel valami vacsorát. Éjszaka a mongol turistalány lakosztályában. A város legjobb hotelébe volt foglalása, ami végül is nem meglepő, ha a rengeteg mongol olajra gondolunk. És miért ne gondolnánk rá, amikor a mongol olajra gondolni jó. A dinoszaurusz hullákon termelt mongol olaj viszont nem gondol semmire, hallgatagon odateszi magát a világnak, az meg kiaknázza, mint a többi ásványkincset. Talán a mongol lány is így tenné oda magát nekem, ha elkísérem. Csakhogy részeg vagyok és fáradt, a lány meg annyira vakítóan szőke, hogy hunyorítanom kell, ha rá akarok nézni. Talán nem is mongol, hanem norvég. Drabális szeplőkkel pettyezett bőre foszforeszkál a sötétben. Nem tudnék elaludni mellette. Bár a sztánovistyén általában nem zavar, ha világít a közelemben valami, na de az más. Egy huszonnégy órás műszakot képtelenség alvás nélkül végigszolgálni, így a biztonsági őrök nagy része este hat körül már azon töri a fejét, hogy éjfél és reggel öt között hol és milyen pózban aludhat valamicskét. A széken szunyókálni azért nem jó, mert az ember könnyen lefordulhat, az ülve asztalra hasalás hátránya pedig a gyomorban felgyülemelő levegő. Ha viszont a talaj nem kőkemény, esetleg kárpított, akkor néhány széttépett kartondoboz célirányos elhelyezésével használható fekhely készíthető belőle. Egyesek a bűdös pokrócokra esküsznek, mások a szivacsra. Én egy volt kollégától megörökölt paplant használok, természetesen huzat nélkül. Halvány foltokkal van telerajzolva, az egyik Dél-Amerika habos kontúrjaira emlékeztet. Valószínűleg nyálal vagy vizelettel rajzolták, öntudatlan ernyedtségben. De az is lehet, hogy tejeskávéval, orosz teával, esetleg rostos gránátalmával. Leterítem az ablak alá, közben behozom a szobába az udvart. A monitoron kinagyítom a képet, amit az ablakot kívülről figyelő kamera élőben vesz épp. Így fekve is láthatom, mi történik a fal másik oldalán. Elindul a gondolatok fáradt tevekaravánja, telepakolva a megtörtént dolgokkal, meg azokkal, amelyek valamikor talán történni fognak velem. Igen, persze, köztük van a molett mongol (vagy lehet, hogy norvég) turistalány is a hátizsákjával, világító bőrével. Strandpapucsban csoszog a szmógtól megfeketedett havon, és nézi a rothadó szecessziós kapukat a belvárosban.

5. A biztonsági örök büdös szálámmal és bulvárlapokkal táplálkoznak. Elfogyasztják, mivel olcsó. Ha valamiről tudják, hogy jó, de sokba kerül, nem veszik meg, mert drága. Az ember nem ad pénzt a szarért, ha nem kell neki. De ha már ott van ingyen, csak megpiszkálja. Tele vagyunk mi is hírlapokkal az őrhelyen. Az egyik naponta lehozza egy meztelen nő fotóját. Mindig másét. Lehet jelentkezni. Odaírják mellé, hol lakik, hány éves, meg a keresztnévét. Aznap ő a sztár. Elolvasok egy hírt, bár nem érdekel. Virágcsokorral próbált nekirontani az ukrán oktatási miniszternek egy 17 éves mongol egyetemista lány. A kissé esetlen jelenetre az eurázsiai országok oktatási minisztereinek kijevi találkozóján került sor csütörtökön. Fikarcnyi könyörület sincs bennem a virágos mongol lány iránt. Nem haragszom rá, csak szeretnék valahogy... valahogy ártani neki. Diszkrétan, de mégis úgy, hogy emlékezzen rá örökre, akkor is, amikor az agyát alkotó sejtek tartalma elveszti a nedvességet, és nem marad belőle más, mint egy száraz göröngy. Vagy feleségül is vehetném például. Nem tudom, hogy nézhet ki, hord-e copfot, vagy miniszoknyát, nem érdekel. Annyit tudok róla, hogy ázsiai. Kínai, japán, koreai, vagy mongol. Közép-ázsiai türkmén, vagy kazak. De hogy nem thai, malajziai vagy szingapúri, az biztos. Józsi, a kollégám kérdezi, minek nekem egy ilyen nő. Józsikám, fingom nincs. Érzem, hogy itt az idő. Magamban filézve a témát éjszaka ismét felteszem a kérdést, mit akarok én egy ismeretlen ázsiai lánykával. Hisztériás lejtőket, pasztell csigolyákat, maszatos vérkeringést. Vagyis nem sokat. Csupán, hogy egyszerre csipegessék le rólunk a seregélyek a testünket alkotó húst, miután hetekig egy oszlophoz kötözve száradtunk a szőlőhegyen.

– Ne nézzél ilyen bambán, hanem mondj már valamit. Nem muszáj, hogy igaz legyen – vetem oda Józsinak.

– Na jó. Figyelj, kérlek, ez teljesen hihetetlen volt számomra – így kezdi az összes történetét. Fő ismertetőjegye mérhetetlen sznobizmusa. Nem eszik, iszik, olvas mást, csak amiről már hallotta, hogy menő. Ami nem menő, az neki nem kell.

Álmodozom újabban egy ázsiai lányról, talán egyszer találkozunk is. Remélem, ő nem lesz ilyen sznob. Úgy beszélek róla, mintha létezne, közben ez sem biztos. Nem tudom, hord-e copfot, miniszoknyát, vagy kék vászonblúzt. Mindenesetre a copf az jó lenne, az olyan lányos, szerettem a volt menyasszonyomnál is, csak soha nem volt hajlandó összefogni a haját. Nagyon szerettem, meg ő is engem. Aztán kitalálta, hogy sehová nem vezet a kapcsolatunk, úgyhogy hagyjuk egymást békén. Azt is mondta, hogy közömbös vagyok, mint egy darab fa, és nincs bennem érzés. Pedig szerintem jól elvontunk. Részegen itt-ott még felhívom, ő viszont gyorsan lerakja azzal az indokkal, hogy semmit nem változtam. A végén már naponta szédte elő a rémtörténeteit, úgyhogy inkább otthagytam az egyetememet. Meg akartam mutatni neki, hogy képes vagyok önálló döntéseket hozni, de őt ez akkor már nem érdekelte. Elköltözött az új barátjához, akiről egy későbbi kínos utcai veszekedés közben elárulta, hogy vannak érzelmei, ellentétben velem. Ildikó, te azért nem ismeresz engem, mert nem vagy rám kíváncsi – próbáltam felnyitni a szemét, de tényleg nem volt rám kíváncsi. Legalább meghallgathatna, ha már egyszer együtt keltünk-feküdtünk évekig. Együtt ittuk reggel a kakaót, ő fahéjjal, én meg vaníliás cukorral. Közösen voltunk a Dolomitokban is egy hetet, amikor levált a bal térdkalácsa, és helikopterrel vittek minket kórházba a mentők. Pedig az egyetemen mondták nekem többen, hogy ne kezdjek nálam jóval idősebb nővel, mert az mindig gyanús. Mi lesz, ha csak arra kellesz neki, hogy eltakarja veled karjainak lötytedő bőrét, szemének szarkalábasodó sarkait? Lehet, hogy egész napját azzal akarja majd tölteni, hogy pongyolában kiáll az erkélyre, és miközben nagyokat szippant a slim-cigarettejéből, és telefonon megbeszéli barátnőjével

a ki kivelt. Én meg közben nézem a focit a tévében, és legnagyobb gondom, hogy kibontsak-e még egy üveg sört. A meccs egyébként nem érdekel, bár Bajnokok Ligája, de csak időagyonszapás céljából nézem. Játshatna éppen a Gázszer–Haladás is, azt is ugyanekkora lelkesedéssel figyelném. Néhány szép középre ívelés a kapu elé, a hálóőr kibokszolja, amiből a másik térfélen itt-ott sikerül egy sovány kontra. A pályát a végén elosztják és megszik. A copfos lány sziluetttje az erkélyen ide-oda lóbálja magát, talán a lába fázik a vékony tangapapucsban. Aztán mintha kihajolna a korláton keresztül. Kinek integet ez? Fel kéne állni, és kinézni a szomszéd ablakon, kinek integet. Mert valakinek integet, ez már biztos.

6. Idegen testszagra ébredek. Homlokom egy ferde hátgerincnek támasztva, a félig elhúzott kék függöny mögül süt rám a nap. Fekszik mellettem a norvég turistalány, aki talán mongol. Bőre fehér és csomós, mint a túró. Erősen szuszog, vöröses haja rendezetlenül a feje körül. Percekig tart, amíg összerakok valamit a tegnap estéből, és megállapítom, hogy a hotelben vagyok. Nem tudom, ki ez itt mellettem. Hang nélkül letolom magamról a paplant, aztán felemelt és összezárt térdekkel lendítek egyet a testemen, hogy egy mozdulattal kifordulhassak az ágyból. Majdnem oldalra billenek, de végül a mutatvány sikerül. Fél pár zokniban állok az ágy mellett, nézem az alvó norvég turistalányt. Hátizsákja a fal mellett becipzárolva, érintetlen. Nem tudom, mit mondtunk egymásnak éjszaka, talán csak annyit hogy hello, hogy vagy. Az útbaigazításból sörözés lett, az elkísérésből pedig felkísérés. A szokásos szöveg a kávéról, amit éjszaka sem utasít vissza senki. De hogy jutottam be a hotelszobába? Nem emlékszem, hogy fizettem volna. Az arcát próbálom megnézni, de a paplanba fúrja. Nagylábujja körmének szélén véraláfutás, a sarka viszont nem repedezett. Óvatosan lehajolok a ruháimért, és miután összemarkolom őket, kilépek az előszobába. Lefelé a lépcsőn kitérülök a csipáim, egyúttal igyekszem minél elegánsabb mozdulatokkal haladni. A porta mellett elhaladva fölényesen megeresztek egy good morningot. Komótosan kopogtatom filléres félcipőim sarkát a kövezeten. Hotelben ébredek, belvárosi bisztróban reggelizek – úgy érzem magam, mint egy turista. Józsi csak a fejét ingatja, amikor elmesélem neki az esetet a sztanovistyén. Majdnem alszik, félretett alkatrészekkel ül a vezérlőpult előtt.

– Hány nőd volt eddig, Józsi?

– Kettő.

7. Másnap egy förtelmes belvárosi irodaházba küldtek, amelyen még folytak az utómunkálatok. Rothadó címetek illata mérgezte a levegőt, a folyosókon erjedt pollen. A nagyfőnökség kiadta a parancsot, minden bejáratnál üljön egy ór, és füzetbe írja, ki jött be, és ki ment ki. Minden egyes kibaszott munkást. Ez a legrosszabb. Ha egy fandli cementért kiment valaki, azt is be kellett írni. Megismertem viszont a félnótás Matyit, így legalább az idő elszaladt. Reggel, amikor beöltöztünk, karsú körtepálinkás üveget vett elő a szekrényéből, megsimogatta, és visszatette. Rosszallóan bámult vissza rám, mivel döbbenetemben az üvegen felejtettem a szemem. Egész nap lent álltunk vele a garázs bejáratánál, engedték be az autókat. Matyi elmondta, tíz éve van a cégnél, és saját bevallása szerint elkélne neki a váltás.

– Aztán mihez lenne kedved? – kérdeztem pusztán azért, hogy mozgassam a szám. Nagyon hideg volt, hiába vettem fel két nadrágot az egyenruha alá.

– Nem is tudom, itt nem lehet feljebb jutni – biggyesztgette az ajkát. Húszévesnek nézett ki, de a többiek szerint negyven felé tartott. Ágrólszakadt, esetlen gyerekképe volt. Úgy állt rajta az egyenruha, mint a fogyatékos madárijesztőn.

– Árufeltöltőre gondoltam, de hát oda is be kell valahogy jutni – ecsetelte terveit.

* Gyertek, csak gyertek, kedves barátaim, szívesen látunk titeket, csak hozzatok gázmaszkot magatokkal, mert megfulladtok a füsttől.

Nemsokára egy osztrák furgon érkezett, két srác hozott számítógépeket. Angolul magyarázták, hogy szerezzünk egy kocsit, amire kirakodhatnak. Meg hogy mutassuk meg nekik a legközelebbi bankautomatát. Kézzel-lábbal elmutogattam, hogy a sarok után, szemben talál egyet. Amikor elmentek, Matyi elkezdett valamit motyogni.

– Kommt, nur kommt, meine lieben Freunde, seid herzlich willkommen, bringt aber bitte auch Gasmaschen mit, sonst werdet ihr von dem Rauch ersticken¹...

– Te tudsz németül, Matyikám? – hüledeztem a sorompó előtt.

– Valamit tudok, persze, nagyanyám megtanított.

– Hát, igen jó fej vagy, kínlódunk itt az osztrákokkal, mire elmennek, neked eszedbe jut, hogy tudsz németül. Ezt így nem lehet, Mátyás, ha valamit tudsz, azt meg kell mutatni. Így sosem lesz belőled árufeltöltő.

– Lehet, hogy igazad van – kezdte a cipője orrával kocogtatni a sorompó lábát.

– Na és a nagymamád mire tanított még?

– Nem is tudom. Főzni – tette büszkén csípőre a kezét.

– Na. Ez szép. És miket főzöl?

– Mikor mire van kedvem... ez változó.

– Na és a mákos dandarandát szereted?

– Mit? Dandarandát?

– Aha.

– Hát arról még nem hallottam. De majd megkérdezem a nagymamámat.

– Na, hát az jó lesz.

– Csak van egy kis gond.

– Mi?

– Távaly meghalt.

Unalmamban elmondtam neki, hogyan kerültem a céghez. Az úgy volt, Matyikám, hogy gyorsan kellett valami munka, és mivel itt azt mondták, hogy azonnal felvesznek, igent mondtam. Állítólag azt is mondták, hogy mivel kifizették a kiképzésemet, két évig a cégnél kell maradnom. S ezt én alá is írtam. Csak erre valahogy nem emlékeztem, úgy-hogy amikor három hét után azt mondtam, hogy nincs kedvem beteg emberek közt dolgozni, és felmondok, a személyzeti osztályon emlékeztettek, mit írtam alá, és hogy visszakérik a kiképzés árát. Meg is állapítottam gyorsan, hogy kifizetni nem tudom, így hazaballagtam szomorúan, másnap meg bementem dolgozni.

Ahogy az egyik kocsi a garázsba ereszkedett, Matyi görnyedten besétált az ereszkedő sorompó alá. Rákiáltottam, erre riadtan felkapta a fejét, aztán még feljebb, a sorompó meg bele az arcába. Baja nem lett, de kapott egy vízszintes csíkot az orra tövébe, a szemei közé. Ha nem szólok rá, megússza egy búbbal a fején. Később hallottam, hogy az épület alá rakott kétszintes garázst be kellett zárni, mert berepedezett a plafon.

Nem szép dolog kikerülni az ismerősöket az utcán, de ezzel a Matyival másképp nem lehet. Annyira szerencsétlen, hogy már az is lefáraszt, ha meglátom. Neki kellene biztonsági őrt fogadnia, hogy megvédje őt saját magától. Mint egy növény, úgy viselkedik. Hajladozik a szélben, közben telnek az évek. Ő meg tönkremegy, mint a sokat használt esernyő. Elreped, mint a kockás bevásárlószatyor zsírosra markolászott füle. ■ ■ ■

■ ■ ■
Veres István (1984): író, az *Új Szó* szerkesztője. Kötete: *Galvánelemek és akkumulátorok* (Kalligram, 2011). Pozsonyban él. *Dandaranda* című új kötete, melyből az itt közölt részlet is származik, megjelenés előtt áll a Kalligramnál. A szerző a mű megírásának idején az Emberi Erőforrások Minisztériuma Gion Nándor prozairói ösztöndíjában részesült.